

Silaba. Despărțirea în silabe. Accentul

Discipline umaniste - Limba română

www.enciclopul.ro

1 Despărțirea în silabe

Silaba este o unitate de pronunțare, realizată printr-un singur efort expirator. Fiecare silabă are o vocală și numai una, putând avea alături de ea consoane și/sau semivocale. Cuvintele plurisilabice (formate din mai multe silabe) sunt despărțite în silabe pentru a evidenția pronunțarea corectă. În general, sunt acceptate două modalități de a despărți un cuvânt în silabe:

1. Despărțirea după pronunțare

Despărțirea se face după următoarele reguli:

- I. Două vocale alăturate se despart. Exemple: *a-er, po-et*
- II. O consoană între două vocale trece în a doua silabă. Exemple: *po-diș, lu-nă*
- III. Două consoane între două vocale se despart între ele. Exemple: *ac-tiv, cap-să*. **Excepție!** Dacă prima consoană este una dintre [b], [c], [d], [f], [g], [h], [p], [t], [v], iar a doua este [l] sau [r], ambele consoane trec în a doua silabă. Exemple: *ca-blu, șpa-clu, pu-dla, su-flu, cu-lo-glu, si-hlă, ni-plu, ti-tlu, na-vlu, so-bru, a-cru, co-dru, ci-fru, ti-gru, cu-pru, ti-tru, co-vru*.
- IV. Trei sau mai multe consoane între două vocale se despart după prima consoană. Exemple: *fil-tru, as-pru*. **Excepție!** Grupurile [lpt], [mpt], [mpt], [ncș], [nct], [nct], [ndv], [rct], [rtf], [stm] se despart după a doua consoană. Exemple: *sculp-ta, promp-ter, con-sump-ți-e, sconc-șii, a-cu-punc-tu-ră, func-ți-a, când-va, in-farc-tul, jert-fa, ist-mul*.

2. Despărțirea după structură

Cuvintele compuse și derivate se pot despărți după structură, prin separarea în părțile componente, despărțite fiecare în silabe conform regulilor de despărțire după pronunțare (nedreptate – ne-drep-ta-te). La unele cuvinte, ambele despărțiri în silabe se suprapun (ne-drept). Se acceptă despărțirea după structură doar în condițiile în care elementele obținute prin despărțire sunt silabice (despărțirea nevr-al-gi-e este incorectă, din cauză că elementul „nevr” nu poate constitui silabă).

2 Accentul

Silaba accentuată este silaba rostită cel mai puternic într-un cuvânt. Accentul nu se marchează grafic, în scris, dar poziția lui trebuie cunoscută pentru pronunțarea corectă a cuvintelor. Accentul (principal) se poate afla, în limba română, pe orice silabă (debară, cămăra, gînere); în general, stabilirea poziției accentului nu pune dificultăți.

Accentuarea poate avea următoarele particularități:

- Unele cuvinte au mai multe variante corecte de accentuare (ántic/antíc, íntim/intím, acatíst/acátíst, anóst/ánost, cándid/candíd, cólaps/coláps, facsimíl/facsímil, firáv/fírav, gingáș/gíngăș, haltéřă/hálderă, vatmán/vátman, jílav/jiláv, mánager/manáger, penúrie/penuríe, picnic/picníc, pilótă/pílotă, pónei/ponéi, profésor/profesór, prognóstic/prognostíc);
- Unele cuvinte se scriu identic, distingându-se prin accent (ácele de cusut/acéle fete, compánie militară/companíe plăcută, fată véselă/vesélă de bucătărie, háină de ploaie, fantomă háină);
- Unele cuvinte au o singură variantă corectă de accentuare, deși sunt răspândite în vorbire altele (butélie, caractér¹, creditór², véveriță, călúgăriță, taxí, colibrí, máfie, prevedére, dumínică, fenomén, adícă, áripă, lozíncă, mirós, regízor, sevér, încotró, únic, matúr, pronostíc, translátor (traducător), translátór (element de circuit electric), tranzistór).
- Cuvintele compuse, plurisilabice, pot avea un accent secundar (ăerodinamic) (accentul secundar se notează [ā], cu o bară deasupra literei corepunzătoare vocalei accentuate).

¹Forma carácter se folosește în limbajul de specialitate al geneticii, desemnând o însușire determinată de una sau mai multe gene (factori ereditari).

²Forma creditór se folosește în limbajul juridic.